

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE LVA XIV. K PÁTÉMU SVĚTOVÉMU DNI PRARODIČŮ A SENIORŮ

(27. července 2025)

Blaze tomu, kdo neztratil naději (srov. Sir 14,2)

Drazí bratři a sestry,

Jubileum, které prožíváme, nám pomáhá objevit, že naděje je vždy zdrojem radosti, a to v každém věku. Je-li naděje pak ještě upevněna ohněm dlouhého života, stává se zdrojem plné blaženosti.

Písmo svaté ukazuje různé příklady mužů a žen, kteří jsou již pokročilého věku a které Pán zapojuje do svých plánů spásy. Pomysleme na Abrahama a Sárů: jsou nyní již staří a stále nevěří Božímu slovu, které jim slibuje narození syna. Zdálo se, že nemožnost zrodit potomka uzavřela jejich nadějný pohled na budoucnost.

Zachariášova reakce na oznámení o narození Jana Křtitele se nikterak neliší: „Podle čeho to poznám? Vždyť já jsem stařec a také moje žena je v pokročilém věku“ (Lk 1,18). Staří, neplodnost a fyzický úpadek jako by uhasily naděje na život a plodnost všech těchto mužů a žen. A dokonce i otázka, kterou klade Ježíšovi Nikodém, když Mistr hovoří o „novém narození“, se zdá být čistě řečnická: „Jak se může člověk narodit, když je starý? Přece nemůže podruhé vejít do mateřského lůna a narodit se“ (Jan 3,4). A přece pokaždé, tváří v tvář zdánlivě nepochybné odpovědi, překvapí Pán své partnery v rozhovoru zásahem spásonosné síly.

Staří lidé jako znamení naděje

V Bibli Bůh opakovaně ukazuje svou prozřetelnost tím, že se obrací k lidem pokročilého věku. To se děje nejen Abrahamovi, Sáře, Zachariášovi a Alžbětě, ale také Mojžíšovi, který byl ve svých osmdesáti letech povolán, aby osvobodil svůj lid (srov. Ex 7,7). Těmito rozhodnutími nás Bůh učí, že v jeho očích je staří časem požehnání a milosti a že *staří lidé jsou pro něj prvními svědky naděje*. „Toto stáří, co je za čas?“, klade si v tomto smyslu otázku svatý Augustin. „Bůh ti na ni odpovídá: Ach, ať tvá síla skutečně selže, aby v tobě zůstala má síla a aby sis mohl říci s Apoštolem: ‚Když jsem slabý, právě tehdy jsem silný‘“ (Super Ps 70,11)¹. Skutečnost, že počet těch, kdo jsou v pokročilém věku, dnes narůstá, se pro nás stává znamením doby, k jehož rozlišování jsme povoláni, abychom dobře interpretovali dějiny, v nichž žijeme.

Život církve a světa lze totiž chápat pouze v posloupnosti generací; obejmutí starého člověka nám pomáhá pochopit, že dějiny nekončí přítomností, ani se nevyčerpávají rychlými setkáními a útržkovitými vztahy, ale rozvíjejí se směrem k budoucnosti. V Knize Genesis nacházíme dojemnou epizodu požehnání, které dal Jákob, nyní již starý, svým vnukům, Josefovým synům; jeho slova je podněcují, aby hleděli s nadějí do budoucnosti jako na dobu Božích zaslíbení (srov. Gn 48,8-20). Je-li tedy pravda, že křehkost starých lidí vyžaduje sílu mladých, je stejně také pravda, že nezkušenost mladých potřebuje svědectví starých, aby mohli

¹ Srov. sv. Augustin, Enarrationes in Psalmos

moudře plánovat budoucnost. Jak často pro nás byli naši prarodiče příkladem víry a oddanosti, občanských ctností a sociální angažovanosti, paměti a vytrvalosti ve zkouškách! Toto krásné dědictví, které nám předali s nadějí a láskou, bude pro nás vždy dostačujícím důvodem k vděčnosti a vytrvalosti.

Znamení naděje pro staré lidi

Jubileum od svých biblických počátků představuje dobu osvobození: otroci byli osvobozováni, dluhy odpouštěny, půda vracena původním vlastníkům. Byla to doba obnovy společenského řádu požadovaného Bohem, ve které byly uzdraveny nerovnosti a útlaky nahromaděné v průběhu let. Ježíš obnovuje tyto osvobozené události, když v nazaretské synagoze zvěstuje radostnou zvěst chudým, navrácení zraku slepým, propuštění vězňů a návrat zdeptaných ke svobodě (srov. Lk 4,16-21).

Díváme-li se na staré lidi v perspektivě Jubilea, jsme také my povoláni prožívat s nimi jejich osvobození, zejména od samoty a opuštěnosti. Letošní rok je příhodnou dobou, abychom to uskutečňovali. Boží věrnost jeho příslibům nás učí, že ve stáří existuje blaženost, autentická evangelijní radost, která nás vybízí, abychom zbořili zdi lhostejnosti, v nichž jsou často staří lidé uvězněni. Naše společnosti na všech zeměpisných šířkách si příliš často zvykají na to, že tak důležitou a bohatou součást svého celku nechávají na vedlejší koleji a zapomínají na ni.

Tváří v tvář této situaci je nutná změna tempa, která by svědčila o přijetí odpovědnosti ze strany celé církve. Každá farnost, každé sdružení, každé církevní uskupení je povoláno k tomu, aby se stávalo protagonistou „revoluce“ vděčnosti a péče, která se má uskutečňovat častými návštěvami starých lidí, vytvářením pro ně a s nimi sítí podpory a modlitby a navázáním vzájemných vztahů, jež mohou dávat naději a důstojnost tomu, kdo se cítí zapomenut. Křesťanská naděje nás vždy pobízí, abychom se odvážili něčeho navíc, mysleli ve velkém, abychom se nespokojili *se současným stavem*. V tomto případě máme pracovat na změně, která obnoví úctu a lásku ke starším lidem.

Z tohoto důvodu papež František chtěl, aby se *Světový den prarodičů a seniorů* slavil především setkáním s těmi, kdo jsou sami. A ze stejného důvodu bylo rozhodnuto, že ti, kteří letos nebudou moci přijet na pouť do Říma, mohou „získat jubilejní odpustky, pokud půjdou na přiměřenou dobu navštívit staré lidi žijící o samotě, [...] jako by vykonali pouť ke Kristu, který se v nich zpřítomňuje (srov. Mt 25,34-36).“² Návštěva starého člověka je cestou k setkání s Ježíšem, který nás osvobozuje od lhostejnosti a osamělosti.

Jako staří můžeme doufat

Kniha Sirachovcova potvrzuje, že *blaženost patří tomu, kdo neztratil naději* (srov. 14,2), a naznačuje, že v našem životě – zvláště pokud je dlouhý – může být mnoho důvodů hledět spíše zpět než do budoucnosti. Avšak, jak napsal papež František během své poslední hospitalizace, „přestože naše tělo je slabé, nic nám ani tak nemůže zabránit v lásce, v modlitbě, v darování se, v bytí jeden pro druhého a ve víře jako zářivých znameních naděje“ (*Anděl Páně*,

² Srov. Apoštolská penitenciárie, Normy pro udělování jubilejních odpustků, III

16. března 2025). Máme svobodu, kterou nám žádná těžkost nemůže vzít: svobodu milovat a modlit se. Všichni můžeme vždy milovat a modlit se.

Dobro, které chceme pro své blízké – pro partnera, s nímž jsme strávili většinu života, pro děti, pro vnoučata, která nám rozjasňují dny – neuhasíná, když nám docházejí síly. Ve skutečnosti je to často jejich láska, jež probouzí naši energii a přináší nám naději a útěchu. Tato znamení vitality lásky, která mají své kořeny v samotném Bohu, nám dodávají odvahu a připomínají nám, že „tělo nám sice chátrá, ale duše se den ze dne zmlazuje“ (2 Kor 4,16). Zvláště jako starší proto vytrvejme v důvěře v Pána. Nechme se každý den obnovovat setkáním s ním v modlitbě a při mši svaté. S láskou předávejme víru, kterou jsme žili po tolik let, v rodině a v každodenních setkáních; stále chvalme Boha za jeho dobrotu, vytvářejme jednotu se svými blízkými, otvírejme svá srdce těm, kdo jsou nejvzdálenější, a zvláště těm, kdo žijí v nouzi. Budeme v každém věku znamením naděje.

Ve Vatikánu dne 26. června 2025

Papež LEV XIV.